

70-річчя академіка НАН України В.І. КАЛЬЧЕНКА

17 серпня виповнилося 70 років відомому вченому-хіміку академіку НАН України **Віталію Івановичу Кальченку**. В.І. Кальченко народився у 1948 р. У 1972 р. закінчив Київський політехнічний інститут. Понад 45 років працює в Інституті органічної хімії НАН України; з 1998 р. — завідувач відділу хімії фосфоранів, з 2011 р. — директор Інституту.

В.І. Кальченко — відомий вчений у галузі органічної, біоорганічної, фосфороорганічної та супрамолекулярної хімії, послідовник і продовжувач наукових шкіл академіків О.В. Кірсанова та Л.М. Марковського. В.І. Кальченко зробив вагомий внесок у хімію фосфороорганічних сполук п'яти- та шестикоординованого фосфору. Він запропонував плідний підхід до синтезу циклічних (макроциклічних) похідних гексакоординованого фосфору, що ґрунтується на принципі внутрішньомолекулярної циклізації функціоналізованих фосфоранів. На прикладі Р(VI)-амідинових похідних було виконано фундаментальні дослідження механізму пермутаційних ізомеризацій у тетрагональній біпіраміді гексакоординованого атома фосфору. Було знайдено і систематично досліджено хлоротропні та фосфотропні таутомерні міграції, які супроводжуються координаційною ізомерією атома фосфору і моделюють елементарні стадії його реакцій включно з процесами біофосфорилування. Сьогодні дослідження В.І. Кальченка спрямовані на молекулярний дизайн, синтез та вивчення супрамолекулярних взаємодій каліксаренів. Результатом цих досліджень є отримання оригінальних типів функціоналізованих калікс[*n*]аренів, тіакаліксаренів, каліксрезорцинаренів (зокрема, водорозчинних та хіральних), оптимально передорганізованих для утворення супрамолекулярних комплексів з катіонами металів, аніонами та нейтральними органічними молекулами і біомолекулами, у тому числі екологічно небезпечними.

В.І. Кальченко є автором 667 наукових робіт, зокрема 3 монографій, 25 наукових оглядів та розділів у монографічних виданнях. Результати його досліджень захищені 15 авторськими свідоцтвами на винаходи і 42 патентами. Серед учнів Віталія Івановича 2 доктори та 11 кандидатів наук.